

TEK PAZAR PROGRAMI (SMP COSME)

Tarımsal Gıda ve Perakende KOBİ'leri - Yenilenebilir Enerji Toplulukları Çağrısı

(SMP-COSME-2024-REC)

Bu Çağrı, Tek Pazar Programı'nın (SMP COSME) İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği (COSME) başlığı altında tarımsal gıda sanayi ekosisteminin sürdürülebilirliği alanında AB proje hibeleri için bir teklif çağrısıdır.

Avrupa Komisyonu tarafından Mayıs 2020'de başlatılan Tarladan Sofraya Stratejisi, gıda sistemlerini adil, sağlıklı ve çevre dostu hale getirmeyi amaçlayan Avrupa Yeşil Mutabakatının merkezinde yer almaktadır. Tarladan Sofraya Stratejisi;

- Nötr veya olumlu çevresel etkiye sahip,
- İklim değişikliğini azaltmaya ve etkilerine uyum sağlamaya yardımcı olan,
- Biyoçeşitlilik kaybını tersine çeviren,
- Herkesin yeterli, güvenli, besleyici ve sürdürülebilir gıdaya erişimini sağlayarak gıda güvenliği, beslenme ve halk sağlığını güvence altına alan,
- Daha adil ekonomik getiriler üretirken, AB tedarik sektörünün rekabet gücünü artırırken ve adil ticareti teşvik ederken gıdanın satın alınabilirliğini koruyan sürdürülebilir bir gıda sistemine geçişi hızlandırmayı amaçlamaktadır.

Sorumlu Gıda İşletmeciliği ve Pazarlama Uygulamalarına ilişkin AB Etik Kuralları, Tarladan Sofraya Stratejisinin ilk çıktılarında biri ve eylem planının ayrılmaz bir parçasıdır. Kurallar, sağlıklı ve sürdürülebilir gıda seçimlerini kolaylaştıran bir gıda ortamına katkıda bulunan, her biri belirli hedefler ile gösterge niteliğinde, somut ve ölçülebilir eylemlerin bir listesini içeren 7 hedeften oluşmaktadır. Kuralları imzalayan taraflar ayrıca en iyi uygulamaları paylaşmakta ve gelecekte ortaklıklar kurmak amacıyla fikir alışverişinde bulunmaktadır.

Tarımsal gıda ekosistemi, 2021 yılında yayınlanan güncellenmiş AB Sanayi Stratejisinde tanımlanan on dört endüstriyel ekosistemden biridir. Bu Stratejide Komisyon, endüstriyel ekosistemlerin yeşil ve dijital dönüşümü için işbirliğine dayalı bir araç olarak paydaşlarla birlikte dönüşüm yol haritalarının oluşturulmasını önermiştir. Tol haritaları, ilgili tüm kamu ve özel sektör paydaşlarıyla işbirliği içinde, 2030 için ortak bir vizyon ve endüstriyel ekosistemlerin sürdürülebilirliğinin ve dayanıklılığının artırılması için belirli eylemler oluşturmayı amaçlamaktadır. Avrupa Komisyonu, tarımsal gıda paydaşlarıyla birlikte, Mart 2024'te yayınlanan tarımsal gıda endüstriyel ekosistemi için dönüşüm yol haritasını hazırlamıştır. Bu yol haritası, tarım-gıda ekosisteminin yeşil ve dijital dönüşümünü desteklerken dayanıklılığını da arttıracak bir dizi eylem içermektedir. Dönüşüm Yol Haritası sürdürülebilir rekabet gücü, yatırımlar ve fonlar, araştırma ve yenilikçilik, beceriler, altyapı, kamu yönetimi ve uluslararası ticaret ve işbirliği gibi konuları ele almaktadır. Paydaşların dönüşüm yol haritasında yer alan eylemleri uygulamalarına yardımcı olmak için bir Dönüşüm Yol Haritası Paydaş Destek Platformu kurulacaktır.

2022'de tarımsal gıda sektörü, esas olarak enerji ve yakıt fiyat artışları nedeniyle benzeri görülmemiş bir enflasyonla karşı karşıya kalmıştır. Eurostat'a göre, gıda enflasyonu Kasım 2022'de %18'in üzerine çıkmıştır. Gıda, enerjiden sonra AB enflasyon oranına en büyük katkıyı sağlayan ikinci sektör olmuştur. Enflasyon özellikle ekmek, süt, yumurta ve peynir gibi temel gıda maddelerinin yanı sıra yağ ve katı yağların fiyatlarını etkilemiştir. 2023'te durum, enerji piyasalarındaki hareketlilik nedeniyle arz kıtlığına ve gıda üretim - dağıtım maliyetini etkileyen fiyat artışlarına yol açmıştır. Bu bağlamda, enflasyona karşı koymak ve AB'nin gıda ve içecek endüstriyel ve perakende ekosistemlerinin rekabet gücünü artırmak için, bu sektörlerin ortaklarıyla üretim, dağıtım ve faaliyet gösterme biçimlerinde değişiklikler uygulamalarına yardımcı olmak hayati önem taşımaktadır. Hem bireysel hem de kolektif olarak daha sürdürülebilir hale gelmeleri için desteklenmelidirler. Bu nedenle, tarım-gıda ve perakende KOBİ'lerinin enerji satın alımlarına daha az bağımlı hale gelmeleri ve faaliyetlerinde enerjinin etkisini en aza indirmek için çaba göstermeleri çok önemlidir.

Yenilenebilir Enerji Toplulukları (REC), Tüm Avrupalılar İçin Temiz Enerji Paketinin kabul edildiği 2019 yılında ilk kez AB mevzuatına dâhil edilmiştir. Yenilenebilir Enerji Toplulukları, Yenilenebilir Enerji Direktifi (AB) 018/2001'in 2. Maddesinde tanımlanmıştır. Yenilenebilir Enerji Topluluğu;

(a) Yürürlükteki ulusal yasalara uygun olarak, açık ve gönüllü katılıma dayalı, özerk ve söz konusu tüzel kişilik tarafından sahip olunan ve geliştirilen yenilenebilir enerji projelerinin yakınında bulunan hissedarlar veya üyeler tarafından etkin bir şekilde kontrol edilen,

(b) Hissedarları veya üyeleri gerçek kişiler, KOBİ'ler veya belediyeler de dâhil olmak üzere yerel yönetimler olan;

(c) Birincil amacı, finansal kardan ziyade hissedarları veya üyeleri ya da faaliyet gösterdiği yerel bölgeler için çevresel, ekonomik veya sosyal toplumsal fayda sağlamak olan; tüzel kişilik anlamına gelir.

Mayıs 2024'te Avrupa Komisyonu Enerji Genel Müdürlüğünün (DG ENER) teknik, organizasyonel, idari ve sosyal yardım sağlayarak vatandaş liderliğindeki enerji projelerinin kurulmasını veya kolaylaştırılmasını desteklemek için başlattığı ihale çağrısı kapsamında kurulan Vatandaş Enerji Danışma Merkezinin (CEAH), bu teklif çağrısı projelerinin başlaması ile birlikte faaliyete geçmesi beklenmektedir.

Hedefler - Temalar ve Öncelikler - Finanse Edilebilecek Faaliyetler -Beklenen Etki

Bu teklif çağrısı, AB genelinde yerel tarımsal gıda ve perakende KOBİ'lerini entegre eden yerel/bölgesel yenilenebilir enerji topluluklarının (Regional Renewable Energy Communities / REC'ler) oluşturulmasını desteklemeyi amaçlamaktadır. REC'lerin oluşturulması ile söz konusu REC'lere üye olan KOBİ'lerin enerji maliyetlerinin azaltılmasına ve dengelenmesine katkıda bulunulması hedeflenmektedir.. Çağrı kapsamı ile REC'lerin oluşturulmasını kolaylaştıracak eğitim ve danışmanlık gibi destekler mümkündür.

Belirtilen hedeflere ulaşmak için, bu teklif çağrısı yoluyla seçilen konsorsiyumlar, üçüncü taraf desteği için bir veya daha fazla çağrı düzenleyebileceklerdir. Bu çağrılar, tarımsal gıda ve perakende KOBİ'leri ile REC'lerin kurulmasını amaçlayan projeleri desteklemek için yasal ve teknik danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerini kapsayacaktır. Bu hizmetler doğrudan konsorsiyum üyeleri tarafından ve/veya daha alanında uzman yerel hizmetler aracılığıyla sağlanacaktır.

Temalar ve Öncelikler (Kapsam)

Bu teklif çağrısı aşağıdaki temaları kapsamaktadır:

- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması,
- Tarımsal gıda ve perakende KOBİ'lerinin yüksek enerji maliyetlerine maruz kalmasının azaltılması,
- Tarımsal gıda ve perakende sektörlerindeki emisyonların azaltılması,
- Tarımsal gıda ve perakende KOBİ'leri de dâhil olmak üzere yenilenebilir enerji topluluklarının kurulmasının desteklenmesi,

Bu çağrı kapsamında finanse edilen projelerin aşağıdakileri gerçekleştirmesi beklenmektedir:

- Üçüncü taraf desteği için çağrılara çıkmak,
- Proje kapsamında yer alan fırsatlar hakkında farkındalık yaratmak için ilgili tarımsal gıda ve/veya perakende KOBİ'leriyle iletişime geçmek,
- Üçüncü taraf desteğine başvurmak isteyen yerel tarımsal gıda ve perakende KOBİ'lerine yenilenebilir enerji konusunda uzmanlık ve danışmanlık hizmetleri sağlamak,
- Finansal ve ticari yönler de dâhil olmak üzere yasal, teknik ve pratik gereklilikler açısından bir yenilenebilir enerji topluluğunun nasıl kurulacağı konusunda tavsiyelerde bulunmak ve REC projelerinin ihtiyaç duyduğu yerel desteği sağlamak için işbirliği kurmak amacıyla belediyeler/yerel makamlar/bölgesel makamlarla iletişim kurmak,
- Bireysel projelerin genel etkisini izlemek ve göstermek.

Finanse Edilebilecek Faaliyetler (Kapsam)

Teklif, aşağıda listelenen tüm faaliyetleri ele almalıdır:

- Faaliyet 1: Üçüncü taraf desteği için çağrılarını yoluyla REC'lerin kurulmasının desteklenmesi
- Faaliyet 2: REC projelerinin seçilmiş yararlanıcılarına teknik yardım ve mali destek sağlanması
- Faaliyet 3: Sonuçların ve en iyi uygulamaların iletilmesi ve yaygınlaştırılması
- Faaliyet 4: Projenin yönetilmesi

Zorunlu Çıktılar

Aktiviteler	Zorunlu Çıktılar
1. Teklif çağrılarını yoluyla REC'lerin kurulmasının desteklenmesi	1.1 Proje sürecinde üçüncü taraf desteği için bir veya daha fazla çağrıya çıkılması. İlk çağrının, Hibe Sözleşmesinin imzalanmasından sonraki ilk dört ay içinde yayınlanması gerekmektedir. 1.2 Üçüncü taraf desteği için gerçekleştirilecek çağrı(lar) kapsamında seçilen projelerin ve destek hizmeti alıcılarının, bireysel REC proje bütçeleri de dâhil olmak üzere ayrıntılı bir listesi. Bu, üçüncü taraf desteği için her bir çağrının değerlendirilmesinden sonra sağlanacaktır.
2. Seçilen REC projesi yararlanıcılarına teknik yardım ve mali destek sağlanması	2.1 Sağlanan uzmanlığın ve yararlanıcıların ayrıntılı bir listesi. 2.2 Sağlanan desteğin, elde edilen hizmetlerin veya kaynakların, alıcıların ve yaratılan etkinin ayrıntılı hesaplarını, net sayısal göstergeler içerecek şekilde gösterir belgeler.
3. Sonuçların ve en iyi uygulamaların iletilmesi ve yaygınlaştırılması	3.1 Teklif çağrısı, proje sonuçları, Vatandaş Enerji Danışma Merkezi, Avrupa Enerji Ağı veya Avrupa Kümeleri İşbirliği Platformu ile bağlantılı olarak gerçekleştirilen iletişim ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin ayrıntılı bir listesi.

Beklenen Etki

Yukarıda listelenen zorunlu faaliyetlerin etkisi, proje uygulaması sırasında ve sonrasında aşağıdaki zorunlu Temel Performans Göstergelerine göre değerlendirilecektir:

- Bir REC oluşturmayı başaran başarılı proje sayısı,
- REC projelerinde yer alan tarımsal gıda ve perakende KOBİ'lerinin sayısı,
- Seçilen REC projelerinde yer alan KOBİ'lerin toplam enerji ihtiyaçlarının projeler aracılığıyla elde edilen yenilenebilir enerji ile karşılanacak oranı
- REC projelerine sağlanan destek hizmetlerinin toplam değeri

- Olası faydalanıcıları çekmek ve proje faaliyetlerinin etkisini artırmak için gerçekleştirilen iletişim ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin sayısı ve hedef kitlenin büyüklüğü

Başvuru sahiplerinin tekliflerinde bu göstergeler için hedefler sunmaları beklenmektedir.

Diğer göstergeler zorunlu değildir, ancak başvuru sahipleri başka göstergeler önermek istiyorlarsa, bunlar SMART (yani Spesifik, Ölçülebilir, Ulaşılabilir, İlgili ve Zamanında) olmalıdır.

Göstergeler ve hedefler, teklifte yer alan önerilen faaliyetlerle tutarlı olmalıdır.

Mevcut bütçe

Mevcut çağrı bütçesi **2 900 000 Avro**'dur. Bu bütçe en fazla **%20** oranında arttırılabilir. Bu teklif çağrısı kapsamında yaklaşık **3 projeye** fon sağlanacaktır.

Projelerin normalde **24 ay** sürmesi beklenmektedir (uzatmalar ancak usulüne uygun olarak gerekçelendirildiği takdirde ve Hibe sözleşmesinde yapılacak bir değişiklikle mümkündür).

Proje bütçelerinin (talep edilen hibe tutarı) **proje başına 1.000.000 Avro'ya kadar** olması beklenmektedir. Ancak bu, başka miktarlar talep eden tekliflerin sunulmasını/seçilmesini engellemez. Verilen hibe, talep edilen miktardan daha düşük olabilir.

Teklifler ayrıntılı bir bütçe tablosu sunmalıdır. Yönetim ve koordinasyon faaliyetleri için bütçeden ayrılacak pay ideal olarak toplam bütçenin %25'ini aşmamalıdır, ancak sunulan teklifin kalitesine bağlı olarak esneklik tanınabilir.

Avrupa Komisyonu, alınan tekliflere ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak mevcut fonların tamamını vermeme veya çağrı öncelikleri arasında yeniden dağıtma hakkını saklı tutmaktadır.

Zaman Çizelgesi ve Son Tarihler

Zaman çizelgesi ve son tarihler (gösterge niteliğinde)	
Çağrı açılışı	28 Kasım 2024
Son başvuru tarihi	20 Şubat 2025
Değerlendirme	Şubat-Mayıs 2025
Değerlendirme sonuçları hakkında bilgi	Haziran 2025

Hibe anlaşması imzası	Eylül 2025
Sabit proje başlangıç tarihi	Eylül 2025

Başvuru Nasıl Yapılır?

Tüm teklifler, Funding&Tenders Portal Elektronik Başvuru Sistemi üzerinden doğrudan çevrimiçi olarak sunulmalıdır. Evrak üzerinden yapılan başvurular kabul edilmemektedir.

Teklifler eksiksiz olmalı ve istenen tüm bilgileri ve gerekli tüm ekleri ve destekleyici belgeleri içermelidir:

- Başvuru Formu Part A - katılımcılar (gelecekteki koordinatör, yararlanıcılar ve bağlı kuruluşlar) hakkında idari bilgileri ve proje için özet bütçeyi içerir (doğrudan çevrimiçi olarak doldurulacaktır)
- Başvuru Formu Part B - projenin teknik tanımını içerir (Portal Gönderim Sisteminden indirilecek, doldurulacak ve daha sonra birleştirilip yeniden yüklenecektir)

Zorunlu ekler ve destekleyici belgeler (yüklenecek):

- Detaylı bütçe tablosu/hesaplayıcısı (Şablon, Teslim Sisteminde mevcuttur; *Tpl_Detailed Budget Table (SMP COSME GFS 90)*)
- Koordinatör ve diğer proje ortaklarından oluşan kilit proje ekibinin özgeçmişleri

Teklifler en fazla 50 sayfa ile sınırlıdır (Part B). Değerlendiriciler ilave sayfaları dikkate almayacaktır. Başvuru süreci hakkında daha fazla bilgi için; https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/om_en.pdf

Uygun Katılımcılar (Uygun Ülkeler)

Uygunluk için başvuru sahipleri (yararlanıcılar ve bağlı kuruluşlar):

- tüzel kişiler (kamu veya özel kuruluşlar) olmalı
- uygun ülkelerden birinde kurulmuş olmalı, yani;
 - AB Üye Devletleri (denizaşırı ülkeler ve bölgeler (OCT'ler) dâhil)
 - AB üyesi olmayan ülkeler:
 - listelenen AEA ülkeleri ve Tek Pazar Programı ile ilişkili ülkeler veya bir ortaklık anlaşması için müzakereleri devam eden ve anlaşmanın hibe imzasından önce yürürlüğe girdiği ülkeler (Katılımcı ülkelerin listesi: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/smp/guidance/list-3rd-country-participation_smp_en.pdf)

Uygun başvuru sahipleri şunlardır:

- Avrupa İşletmeler Ağı ev sahibi kuruluşları,
- Yenilenebilir enerji toplulukları konusunda uzmanlaşmış şemsiye kuruluşlar,

- Uzman danışmanlık/müşavirlik kuruluşları,
- Yerel yönetimleri temsil eden kuruluşlar ve bu teklif çağrısı ile ilgili yetkinliklere sahip diğer kuruluşlar.

Yararlanıcılar ve bağlı kuruluşlar, teklifi sunmadan önce Participant Register'a kaydolmalı ve Merkezi Doğrulama Hizmeti (REA Doğrulama) tarafından onaylanmalıdır. Doğrulama için, yasal statü ve menşei gösteren belgeleri yüklemeleri istenecektir.

Diğer kuruluşlar, diğer konsorsiyum rollerine (ilişkili ortaklar, alt yükleniciler, aynı katkı sağlayan üçüncü taraflar vb. gibi) katılabilirler.

Konsorsiyum Yapısı

Teklifler, aşağıdaki koşullara uyan başvuru sahiplerinden (yararlanıcılar; bağlı kuruluşlar değil) oluşan bir konsorsiyum tarafından sunulmalıdır:

- **En az üç** farklı uygun ülkeden **en az üç ortak**
- Konsorsiyumun koordinatörü, bu teklif çağrısının amacıyla ilgili bir hizmet sağlayıcısı, bir iş destek kuruluşu, yenilenebilir enerjiler/yenilenebilir enerji toplulukları alanında bir dernek/şemsiye kuruluş veya ulusal, bölgesel veya yerel bir kurum/otorite olmalıdır.

Avrupa İşletmeler Ağı ev sahibi kuruluşları, bu teklif çağrısı kapsamındaki projelerde koordinatör olarak hareket etmek için tipik olarak en uygun konumdadır, ancak konsorsiyum, uygun şekilde gerekçelendirildiği takdirde farklı bir kuruluş önerebilir.

Konsorsiyum koordinatörü bu teklif çağrısına **katılamaz** ve bu çağrı kapsamında birden fazla teklif **SUNAMAZ**. Aynı konsorsiyum koordinatöründen gelen birden fazla teklif reddedilecektir.

Konsorsiyum koordinatörleri dışındaki başvuru sahipleri, bu teklif çağrısı kapsamında birden fazla teklife katılabilir. Ancak, **aynı başvuru sahibinin desteğe hak kazanan birden fazla hprojede olması durumunda** başvuru sahibinden biri hariç tüm tekliflerden çekilmesi istenecek veya biri hariç diğer tüm projelerden çıkarılacaktır.

Çağrı Dokümanı Eki

Çağrı dokümanına ulaşmak için tıklayınız:

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/smp/wp-call/2024/call-fiche_smp-cosme-2024-rec_en.pdf

Online Manuel için tıklayınız:

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/om_en.pdf